

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Solvuntur aliæ objectiones, contra secundam & tertiam
conclusionem fieri solitæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

talem humanitatem sanctificat formaliter, non ratione illius quod explicat, sed ratione prædicati in illa implicitè importati, nempe naturæ divinæ, quæ est prima radix videndi & amandi Deum, in quo ratio sanctitatis consistit, ideòque unionem istam, *summam gratiam*, vocavit Augustinus.

Dici etiam potest, SS. Patres solum velle unionem sanctificari humanitatem Christi vialiter, inchoativè, & unitivè, quatenus unio humanitatis ad Verbum, est via ad sanctitatem à divinitate præstandam, non verò eam sanctificari à modo unionis formaliter.

36. Objicies secundò: Modus unionis hypostaticæ cum omni peccato sive actuali sive habituali incompossibilis est, ut dicemus infra, cum agemus de impeccabilitate Christi: Sed forma expellens peccatum, & cum illo incompatibilis, est sufficiens ad sanctificandum formaliter: Ergo modus unionis hypostaticæ formaliter humanitatem Christi sanctificat.

37. Respondeo primò, concessâ Majori, distinguendo Minorem: Forma expellens peccatum, & cum illo incompossibilis, est sufficiens ad sanctificandum formaliter, sanctificatione positivâ, nego Minorem: sanctificatione negativâ, transeat Minor. Similiter distinguo Consequens: Modus unionis hypostaticæ formaliter humanitatem Christi sanctificat, sanctitate negativâ, consistente in expulsiōe peccati, transeat: sanctitate positivâ, quæ consistit in hoc quod est diligere amicitiam, & in ordine ad vitam æternam, nego.

Respondeo secundò distinguendo Majorem: Modus unionis hypostaticæ cum omni peccato incompossibilis est, ratione sui, & directè, nego Majorem: indirectè, & ratione Divinitatis cui unit humanitatem, concedo Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

38. Explicatur & illustratur solutio hoc exemplo: Actus charitatis, in sententia asserente non posse elici de potentia absoluta nisi à gratia habituali, cum peccato incompossibilis est, quia cum gratia essentialiter connectitur, quæ cum peccato habituali incompossibilitatem habet; & tamen actus dilectionis non sanctificat formaliter, quia non pugnat cum peccato directè & ratione sui, sed indirectè & ratione alterius, nempe ratione habitualis gratiæ cui connectitur. Ita pariter licet modus unionis hypostaticæ cum peccato incompossibilis sit, quia tamen non pugnat cum illo directè & ratione sui, sed indirectè & ratione divinitatis cui unit humanitatem, istam non sanctificat formaliter, sed vialiter tantum & inchoativè, quatenus est via ad sanctitatem à Divinitate præstandam.

39. Objicies tertio: Ab illo sanctificatur formaliter humanitas Christi, à quo deificatur formaliter: Sed deificatur formaliter à modo unionis hypostaticæ: Ergo ab illo sanctificatur formaliter. Major patet, Minor probatur. Humanitatem esse deificatam, nihil aliud est quàm esse divinati conjunctam: Sed esse conjunctam divinitati, est formalis effectus unionis hypostaticæ: Ergo humanitatem esse deificatam, præstat ab unione formaliter.

40. Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem; nam sicut esse visum, quamvis explicetur per hoc quod est terminare visionem, non est formalis effectus seu denominatio terminationis, sed visionis terminatæ; & esse sanum in medicina, & urina, quamvis explicetur per hoc quod est esse causam vel signum sanitatis, non est tamen formalis denominatio à significatione aut causabili-

A tate sanitatis, sed ab ipsa sanitate significata, vel causata: sic esse deificatam, tamen explicetur per hoc quod est esse deitati conjunctum, non est tamen effectus formalis, seu denominatio à conjunctione deitatis, sed ab ipsa divinitate; unde ex eo quod unio hypostatica sit formalis ad deitatem conjunctio, non sequitur esse formam deificantem formaliter, sicut nec conjunctio cum igne, est id à quo lignum constituitur ignitum formaliter, sed ignis ipse: quo exemplo ulus est Damascenus ad explicandam deificationem humanitatis à Verbo.

Objicies quartò: Unio hypostatica seu modus substantialis unionis, est donum nobilius & perfectius gratiæ habituali: Sed gratia habitualis reddit hominem formaliter sanctum: Ergo à fortiori unio hypostatica sanctificat formaliter Christi humanitatem.

Sed nego consequentiam & paritatem, esto enim unio hypostatica excellentior sit habituali gratiæ, quia tamen ad diversos ordines spectant; nam gratia in suo ordine obtinet rationem naturæ, secus verò unio hypostatica, seu modus substantialis unionis, inde fit quod gratia habitualis sanctificare possit formaliter, non autem unio hypostatica; illa enim est forma sanctificans quæ est radix donorum pertinentium ad ordinem gratiæ, & quæ proinde in tali ordine se habet per modum naturæ.

C Objicies quintò: Modus substantialis unionis, verè & propriè gratia est, unde Augustinus supra citatus, unionem humanitatis ad Verbum, *summam gratiam* appellat: Ergo ex vi illius Christus ut homo gratus est & Deo acceptus, ac proinde sanctus formaliter.

Sed nego etiam istam consequentiam, nam omne beneficium nobis à Deo gratuito concessum, gratia est, & talis nuncupatur à Theologis, & tamen omne beneficium sic à Deo nobis concessum, non sanctificat nos formaliter, ut constat in fide, quæ beneficium est, & gratia supernaturalis, & tamen homines per fidem non sanctificari formaliter, certum de fide est, & à Tridentino definitum. Constat etiam in dono charitatis sive actualis, sive habitualis, quod gratia est, & tamen non reddere hominem gratum & sanctum formaliter, frequentior Theologorum sententia docet. Constat pariter in visione beatifica, quam esse maximam gratiam & donum, nullus inficiari potest; & tamen ipsam non sanctificare formaliter, probabilius tenet sententia. Non ergo valer ista consequentia: Modus substantialis unionis est gratia facta humanitati Christi: Ergo reddit illam gratam & sanctam formaliter.

§. III.

E Solvuntur aliæ objectiones, contra secundam & tertiam conclusionem fieri solite.

O Bjicitur primò contra secundam conclusionem: Gratia unionis, prout gratia unionis est, sanctificat humanitatem Christi formaliter, ut articulo præcedenti ostensum est: Sed personalitas Verbi, ratione illius quod addit ad Divinitatem, est gratia unionis: Ergo prout sic sanctificat Christi humanitatem formaliter. Minor probatur: Gratia unionis est donum substantiale personaliter communicatum humanitati Christi: Sed personalitas Verbi, ratione superadditi ad essentiam, est donum substantiale personaliter communicatum humanitati Christi, cum prout sic

terminet humanitatem, & illam subsistentem constituat: Ergo personalitas Verbi, ratione illius quod addit ad divinam essentiam, est gratia unionis facta humanitati Christi.

46. Respondeo distinguendo Majorem: Gratia unionis completè sumpta, sanctificat humanitatem Christi formaliter, concedo Majorem: incompletè sumpta, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

47. Explicatur solutio hoc exemplo, seu hac instantia: Modus substantialis unionis, in sententia illorum qui illum in humanitate Christi admittunt, verè gratia unionis est, cum sit donum substantiale, personaliter humanitati Christi collatum; & tamen quia non est gratia unionis completè & adæquatè sumpta, sed incompletè tantum & inadæquatè, non sanctificat humanitatem Christi formaliter, juxta frequentiorē Theologorum sententiam. Ita pariter, quia personalitas Verbi, ut terminans ratione sui humanitatem, proprii ad unionem cum divina natura, quæ mediante personalitate unitur, non est gratia unionis consummatè & completè, sed incompletè & vitaliter (talis enim gratia completè consistit in unionem cum divina natura) ideo personalitas Verbi, prout immediatè & ratione sui unita humanitati, illam non sanctificat formaliter, sed ratione naturæ divinæ quam unit, & quæ transcendentaliter in ea includitur.

48. Obijciunt secundo: Per id sanctificatur humanitas Christi formaliter, quod terminat hypostaticum amorem: Sed personalitas Verbi ratione illius quod addit ad essentiam, terminat amorem hypostaticum: Ergo sanctificatur formaliter per subsistentiam Verbi, ut virtualiter distinctam a natura divina. Minor est certa, Major verò suadet. Amor hypostaticus est major amore adoptivo: Sed per id sanctificatur homo formaliter, quod terminat amorem Dei adoptivum: Ergo per id etiam sanctificatur humanitas Christi formaliter, quod amorem hypostaticum terminat.

49. Respondeo distinguendo Majorem, quod terminat amorem hypostaticum ultimò, concedo Majorem: non ultimò, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Et insto in modo unionis, ratione cuius terminat humanitas Christi amorem hypostaticum, in sententia illorum qui talem modum in humanitate Christi admittunt; quia tamen ille modus non est terminus ultimus talis amoris, sed ulterius tendit, nempe ad Verbi subsistentiam, non sanctificat Christi humanitatem. Sic in præsentī, quia amor hypostaticus non sinit in subsistentia Verbi, sed ulterius tendit ad communicandam naturam divinam, non subsistentia, sed natura ultimò terminans, humanitatem Christi sanctificat.

50. Dices, Terminus non ultimus prædestinationis adoptivæ, sanctificat animam iusti, scilicet gratia habitualis: Ergo etiam terminus non ultimus prædestinationis hypostaticæ, sanctificabit formaliter humanitatem Christi.

Sed nego Consequentiam, nam inter terminos non ultimos prædestinationis adoptivæ continetur habitualis gratia, quæ cum natura sit in ordine supernaturali, est sufficiens ad sanctificandum formaliter; & ideo sanctificat, non quia terminus est prædestinationis adoptivæ; aliàs omnis terminus hujus prædestinationis sanctificaret formaliter, quod est falsum, cum nec auxilia sufficientia, nec efficacia, nec actus contritionis, nec alia dona gratiæ, imò nec visio beatifica, quæ terminus ulti-

mus est, præbeant sanctitatem formalem, sed ideo sanctificat, quia talis terminus est, nempe in quo Dei natura participata invenitur: personalitas autem Verbi, ratione illius quod divinitati superaddit, non est natura divina nec per essentiam nec per participationem; & ideo quamvis terminet non ultimò Christi prædestinationem, non sanctificat humanitatem Christi formaliter.

Obijciunt tertio: Gratia habitualis sanctificat formaliter animam, quia illam deificat: Sed personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, perfectiori modo deificat Christi humanitatem, cum deificet illam substantialiter, gratia verò solum accidentaliter: Ergo à fortiori personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, sanctificat formaliter Christi humanitatem.

Respondeo non quamlibet deificationem, sed illam quæ est naturæ sub conceptu naturæ, esse sanctificationem, cum forma sanctificans sit radix donorum pertinentium ad ordinem gratiæ; & terminet amorem divinum, dando radicaliter vim ad Deum redamandum: unde quia gratia habitualis, ratione sui deificat deificatione naturæ, quamvis participatè, personalitas autem Verbi, prout à natura distinguitur, non deificat deitate naturæ, sed

deitate communi naturæ & omni formalitati divinæ, inde fit quod gratia habitualis sanctificat formaliter, secus autem Verbi personalitas, ratione illius quod superaddit naturæ. Unde ad argumentum in forma responderetur, distinguendo Majorem: Gratia habitualis sanctificat formaliter animam, quia illam deificat, deificatione naturæ, concedo Majorem: quia illam deificat quomodo-cunque, seu quacunque deificatione, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: Personalitas Verbi ut virtualiter à natura distincta, perfectiori modo deificat, deificatione naturæ, nego Minorem. Deificatione communi naturæ & omni formalitati divinæ, concedo Minorem, & nego Consequentiam.

Obijciunt quarto: Per id sanctificatur humanitas Christi formaliter, cui immediatè unitur: Sed immediatè unitur subsistentiæ Verbi, quàm naturæ divinæ, cum isti mediante solum Verbi personalitate conjungatur: Ergo sanctificatur formaliter per subsistentiam Verbi, non verò per naturam divinam.

Respondeo Majorem esse absolutè falsam, & instantiam habere manifestam, tum in unionem gratiæ habitualis ad animam, cui immediatè anima unitur, quàm gratiæ habituali, & tamen non per unionem, sed per gratiam sanctificatur formaliter: Tum etiam in modo unionis hypostaticæ, quem aliqui inter humanitatem assumptam & Verbum Divinum admittunt; illi enim immediatè unitur humanitas, quàm subsistentiæ Verbi; & tamen ab illo non sanctificatur formaliter, ut in prima conclusione ostendimus, & tenet frequentior Theologorum sententia. Major ergo solum est vera, quando illud cui immediatè unitur humanitas, forma sanctificans est: unde quia

personalitas Verbi, ratione superadditi ad essentiam, sanctitas formalis non est, per illam sub isto conceptu, quamvis immediatè unitam, non sanctificatur humanitas Christi, sed per naturam divinam, quæ ratione sui forma sanctificans est.

Obijciunt quintò contra tertiam conclusionem: Ut Divinitas præstet humanitati sanctitatis effectum, requiritur quod ei ut forma physica uniatur: Sed divinitas non potest per modum formæ physice humanitati uniri, cum physica informa-

tio dicat imperfectionem naturæ divinæ repugnantem: Ergo divinitas non potest sanctitatis effectum præstare humanitati assumptæ, seu illam sanctificare formaliter.

56. Respondeo, negando Majorem, sicut enim in adversa sententia personalitas sanctificat humanitatem, non per physicam informationem, sed per solam terminationem; ita divinitas illam sanctificare potest, absque eo quod illi per modum formæ informantis physicè uniatur, per hoc solum quod illi conjugatur per modum termini ipsam terminantis, non immediate, & ratione sui, sed mediatè, & ratione subsistentiæ personalis Verbi, in quo transcendentaliter includitur; unio enim mediata divinitatis cum humanitate, sufficit ut ab illa sancta constituatur, ut supra ostensum est.

57. Ad majorem hujus difficultatis elucidationem, & plurium argumentorum solutionem, Advertendum est, in sanctitate duas includi rationes seu conceptus inadæquatè distinctos, primus est esse radicem physicam actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, secundus est esse objectum congruum dilectionis divinæ amabilis: quamvis autem natura divina non communicetur, nec possit communicari humanitati Christi sub primo conceptu seu formalitate, quia hoc importat imperfectionem formæ physicæ, naturæ divinæ repugnantem, bene tamen secunda, quia talis conceptus seu formalitas, nullam dicit imperfectionem. Sicut in visione beatifica, essentia divina communicatur intellectui beatorum sub ratione speciei, non tamen ut principium intelligendi, quia in conceptu & munere speciei nulla includitur imperfectio, bene tamen in conceptu radicis & principij intelligendi.

58. Dices primò: In gratia isti duo conceptus distinguuntur inadæquatè, & tamen non potest communicari sub uno, nisi communicetur sub alio: Ergo pariter in natura divina.

59. Sed nego consequentiam & paritatem, ob duplicem rationem discriminis: Prima est, quia gratia non potest nisi uno modo communicari, scilicet per inhaesionem: eo autem ipso quod sic communicetur, necessario utrumque munus præstat, redditque hominem objectum congruum divinæ dilectionis, & radix est actionum vitalium intelligendi & amandi Deum. Natura verò divina communicari potest per immediatam & mediatam terminationem, & communicata hoc secundo modo, reddit humanitatem Christi objectum congruum divinæ dilectionis, absque eo quod suppleat in ea radicem physicam actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, sed hoc præstatur à gratia habituali animæ ejus infusa; illa enim in Christo, sicut & in aliis sanctis, est principium radicale vitæ supernaturalis, seu actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, ut infra patebit.

60. Secunda, quia omne subiectum capax sanctitatis, est etiam capax vitalitatis illius: non stat autem formam communicari, non communicato omni effectu cujus subiectum est capax: potest autem aliquid esse capax sanctificationis à natura divina, absque eo quod sit capax vitalitatis increate illius.

61. Dices secundò: Conceptus radicis est prior in natura divina: Sed impossibile videtur communicari formam sub conceptu posteriori, nisi etiam communicetur sub priori: sicut implicat formam tribuere subiecto effectum suum formalem se-

Tom. IV.

A cundarium, nisi etiam ei communicet primum: Ergo repugnat deitatem communicari humanitati Christi sub conceptu sanctitatis, nisi etiam ei communicetur sub conceptu radicis vitalis intelligendi & amandi Deum.

62. Respondeo, concessa Majori, negando Minorem: Nam ratio speciei posterius se habet in natura divina ad rationem radicis, & tamen unitur intellectibus beatorum in ratione speciei, absque eo quod ipsis uniatur sub conceptu radicis: ratio etiam existentiae, secundum nostrum modum intelligendi, posterius se habet in Deo ad rationem essentiae, & tamen unitur humanitati Christi sub ratione existentiae, illam existentem constituendo, absque eo quod ipsi uniatur formaliter sub conceptu quidditatis & essentiae. Item in personalitate Verbi prius concipitur ratio productæ, sub qua constituit Verbum; deinde ratio hypostasis, sub qua constituit personam; postremo ratio referentis, sub qua constituit filium; & tamen humanitati Christi non unitur sub ratione Verbi, nec sub ratione referentis, bene tamen sub ratione personæ, vel hypostasis.

DISPUTATIO XII.

De Gratia Christi habituali.

Ad questionem 7. D. Thomæ.

C onsiderata sanctitate Christi substantiali, quæ est à gratia unionis, consequens est ut ejus sanctitatem accidentalem, quæ oritur à gratia habituali, animæ ejus à principio conceptionis infusa, in hac disputatione contemplemur; & quæ S. Doctor quæst. 7 de hujusmodi gratia docet, breviter exponamus.

ARTICULVS PRIMVS.

Utrum in anima Christi fuerit gratia habitualis?

E Vere quidam Theologi teste Paludano in 3. sentent. dist. 13. quæst. 2. qui existimant gratiam habitualement non fuisse in Christo, quia putabant eam omnino in eo superfluum: cum enim (inquirebant) solum conferatur ad sanctificandum, & sine illa anima Christi per gratiam unionis perfectissime sanctificetur, omnino supervacanea videtur in Christo, subindeque non reperitur in illo, cum ordo gratiæ non minus abhorreat à superfluo, quam ordo naturæ. Affirmans tamen sententia communis est inter Theologos: eam tenent Commentatores D. Thomæ in præsentia, & Scholastici cum Magistro in 3. dist. 13. oppositam ut hæreticam, vel erroneam, aut saltem ut temerariam proscriptentes.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & ex Scripturâ, ac Sanctis Patribus, & triplici ratione Divi Thomæ suadetur.

D ico igitur: in anima Christi Domini fuit gratia habitualis.

Probatum primò ex Scriptura, præsertim ex illo Isaïæ 61. Spiritus Domini super me, eo quod unxit Dominus me: quæ verba de se dicta exponit

Y y